

ANALIZA RYNKU TURYSTYCZNEGO REPUBLIKI KAZACHSTANU

Ilya Khaziyev

2017

Celem niniejszej pracy jest analiza rynku turystycznego Kazachstanu, który posiada duży potencjał turystyczny, zwłaszcza ekoturystyczny. Jak wiadomo, na terytorium państwa znajduje się wiele cennych rezerwatów i parków narodowych, ponad 9 tys. zabytków archeologicznych i historycznych, setki zakładów leczniczych i uzdrowiskowych. Specjaliści szczególną uwagę poświęcają północnej części Jedwabnego Szlaku, na którym już wiele setek lat temu miasta: Farab, Sajram, Taraz, Syganak, Sauran, Turkiestan, pełniły funkcję ważnych ośrodków handlowych. Historycy jako godne uwagi wymieniają pomniki historii, takie jak mauzoleum hodży Ahmada Jasawi pochodzące z końca XV w. i początku XVI w., mauzolea Ajsza-Bibi i Babadża-Chatun (X–XII w.), Karachana i Daudbeka oraz inne miejsca kultu, które pozwalają odkryć przed turystami nowe regiony.

To tylko nieliczne przykłady, albowiem inne regiony Kazachstanu mogą również poszczycić się bogatym dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym. W obwodzie akmolskim znajduje się słynny kurort Burabaj, znane kompleksy przyrodnicze, jak m.in. Zerenda, Sandyktau, Jerejmentau, rezerwat korgałyński. Są tam trzy narodowe parki przyrody – Burabaj, Kokczetaw i Bujratau.

Republika Kazachstanu, posiadając duży potencjał turystyczny, może zaoferować turystom uprawianie różnych form turystyki. Każdy z nich może wybrać albo turystykę pielgrzymkową, albo ekologiczną, sportową, uzdrowiskową itd¹.

I. Podstawowe uwarunkowania rozwoju turystyki przyjazdowej, krajowej i wyjazdowej

1. Ogólne informacje o badanym kraju/regionie

¹ Erdawletow i in., dz. cyt., s.296

Położenie

Kazachstan znajduje się w środkowej Azji w sercu euroazjatyckiego kontynentu. Zajmuje powierzchnię 2.724.900 kilometrów kwadratowych². Ze względu na wielkość obszaru Kazachstan znajduje się na dziewiątym miejscu na świecie. Terytorium Kazachstanu jest dwanaście razy większe od terytorium 12 krajów Unii Europejskiej.

Ryc. 1. Mapa Republiki Kazachstanu

Źródło: <https://sites.google.com/site/azjakontynentkontrastow/bogactwo-vs-bieda/kazachstan>, data odczytu:

17.11.2017

Klimat

Klimat skrajnie kontynentalny, na większej części obszaru wybitnie suchy, przez położenie w sercu olbrzymiego kontynentu, z dala od oceanu, przez co nie docierają tu masy morskiego powietrza. Średnia temp. w styczniu od -18°C na północy do $-1,5^{\circ}\text{C}$ na południu, w lipcu odpowiednio 19°C i 30°C ; w zimie napływ zimnego powietrza arktycznego może powodować spadki temp. do -50°C , latem napływ powietrza zwrotnikowego może wywołać wzrost temp. powyżej 40°C ³.

Podstawowe dane gospodarcze

Gospodarka Kazachstanu jest głęboko uzależniona od produkcji ropy naftowej, która generuje około 70% wartości eksportu i zapewnia 50% wpływów budżetowych. W roku 2016 wartość

² http://www.akorda.kz/ru/republic_of_kazakhstan/kazakhstan, data odczytu: 17.11.2017

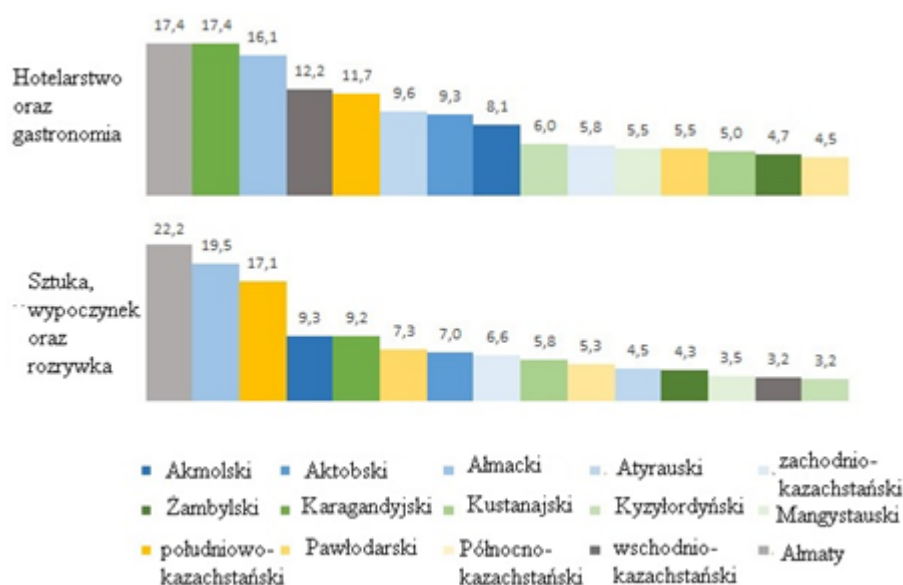
³ <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/1807626>, data odczytu: 17.11.2017

eksportu wyniosła 132,5 mld PLN (42 miejsce na świecie), a importu 90,4 mld PLN (53 miejsce).

Produkt Krajowy Brutto wynosi 486 mld PLN (2017r.), 26,7 tys PLN na głowę⁴. W trzecim kwartale tego roku wzrost PKB ocenia się na 3,4 %⁵.

W roku 2016 na rozwój turystyki w Kazachstanie było przeznaczony 21,2 mln PLN. W 2015 roku było 35,4 tys. osób pracujących w gospodarce turystycznej (spadek o 50% r/r, 2014 – 70,8 tys.osób), co stanowi 0,2% zatrudnienia ogółem, udział gospodarki turystycznej w PKB wyniósł 0,6%⁶.

Kazachski Instytut Rozwoju Przemysłu sugeruje, by zgodnie z obliczeniami zainwestować w turystykę około 10 mld dolarów, przy czym inwestycje prywatne mają stanowić 55% ogólnej sumy, tj. 5,5 mld dolarów. Narodowa Komisja Rozwoju Turystyki planuje, że udział sektora turystyki w PKB zwiększy się z 2,4 mld dolarów do 7 mld dolarów, a zatrudnienie wynosić będzie około 270 tys. osób.⁷

Ryc.2. Liczba osób zatrudnionych w turystyce, w regionach Kazachstanu (w tys.) w 2016 r.

Źródło: Tłumaczenie własne na podst. http://ranking.kz/storage/app/media/2016_07/28/gosteykartanew423.jpg, data odczytu 16.12.2017

Ludność

Liczba ludności w 2017 roku wyniosła 18 mln mieszkańców i jest to bardzo zróżnicowana ludność pod względem narodowościowym. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 6,6 os./km².

4 <https://atlas.media.mit.edu/ru/profile/country/kaz/>, data odczytu:18.11.2017

5 http://www.inform.kz/ru/rost-vvp-kazahstana-v-2017-godu-prognoziruetsya-na-urovne-3-4_a3065038, data odczytu: 18.11.2017

6 <http://rfcaratings.kz/5177>, data odczytu: 16.12.2017

7 https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=39370590#pos=0:0, data odczytu: 14.12.2017

Największą grupę etniczną stanowią Kazachowie – blisko 67%, Rosjanie - 20% oraz inne narodowości – 13%. Spis ludności Kazachstanu 2016 wykazał przeszło 32 tys. obywateli narodowości polskiej (0,2% ludności republiki). Szacuje się, że liczba osób pochodzenia polskiego w Kazachstanie może wynosić ok. 100 tys⁸.

Kazachstan jest krajem wielowyznaniowym. Główne religie w Kazachstanie to islam (dominująca), prawosławie i katolicyzm. Nie ma szczególnych norm zwyczajowych, których naruszenie mogłoby prowadzić do sytuacji konfliktowych. Turyści innych wyznań zwykle spotykają się ze zrozumieniem i życzliwością miejscowej ludności.

Waluta

Kazachstańskie tenge (KZT) - wprowadzona 15 listopada 1993 r. waluta narodowa Kazachstanu. Dzieli się na 100 tyń. Kazachstan był jednym z ostatnich państw WNP, które wprowadziło własną jednostkę monetarną. 20 sierpnia 2015 kurs kazachstańskiej waluty zostaje upłynniony (wcześniej obowiązywał kurs pełzający w przedziale wahań w wyniku czego wartość tenge spada o 35%.

Kurs wymiany tenge:

1 USD - 335,46 KZT; 1 EUR - 394,41 KZT; 1 PLN - 93,79 KZT⁹. Data notowania 10.12.2017.

Przepisy wizowe

Z dniem 01.01.2017 r. obywatele polscy udający się do Kazachstanu na okres pobytu do 30 dni nie muszą posiadać wizy wjazdowej. Obowiązek wizowy został zniesiony przy pobytach turystycznych i biznesowych, natomiast nadal wymagana jest wiza w przypadku przyjazdu do Kazachstanu do pracy lub na naukę, prowadzenie działalności misyjnej i wykonywanie pracy kierowcy w transporcie międzynarodowym¹⁰.

Historia

Historia Kazachstanu rozpoczyna się już w I tys. p.n.e., gdy ziemie, odpowiednie dla hodowli zwierząt, zostały zamieszkane przez koczowników. W I tys p.n.e. na terenie dzisiejszego państwa zamieszkiwali Sakowie, Wusunowie, Kangju. Później zaś państwo znalazło się w składzie kaganatu tureckiego. Od roku 1470 na tych ziemiach zaczęło się kształtować nowe państwo. W połowie XVIII w. Kazachstan przyjął zwierzchnictwo rosyjskie. Do Imperium Rosyjskiego Kazachstan włączył się w 1873. W 1920 roku ogłoszono powstanie Kirgiskiej

8 <https://www.zakon.kz/4871019-chislennost-naselenija-respubliki.html>, data odczytu: 18.11.2017

9 http://www.transazja.pl/pl22/kurs_waluty/KZT/tenge, data odczytu: 14.12.2017

10 <https://polakzagranica.msz.gov.pl/Republika,Kazachstanu,KAZ.html>, data odczytu: 20.11.2017

Autonomicznej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej, która w 1925 zmieniła nazwę na Kazachską ASRR¹¹.

Ustrój polityczny

Republika Kazachstanu jest państwem demokratycznym i świeckim z systemem socjalnym. Kazachstan jest unitarnym/jednolitym państwem z prezydentem na czele. Prezydent Republiki Kazachstanu jest głową państwa, najwyższym rangą urzędnikiem, który określa podstawowe kierunki polityki wewnętrznej i zagranicznej i reprezentuje Kazachstan w stosunkach wewnętrznych i międzynarodowych. Obecny prezydent Nursułtan Nazarbajew sprawuje urząd od 16 grudnia 1991 roku.

2. Atrakcje turystyczne przyciągające największą liczbę turystów

Kazachstan posiada wiele przyciągających uwagę, niepowtarzalnych walorów będących atrakcją tak dla turystów zagranicznych, jak i dla ludności miejscowej.

Na obszarze obwodu południowokazachstańskiego znajduje się mauzoleum hodży Ahmada Jasawi, które w roku 2012 oficjalnie odwiedziło około 800 tys. osób¹², a część z nich stanowili obcokrajowcy. W 2003 roku mauzoleum zostało wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Istnieje możliwość wirtualnego spaceru po mauzoleum¹³.

Na obszarze tego regionu znajduje się wiele zabytków historycznych: mauzoleum Arystan-bab, ruiny miasta Otrar, mauzoleum Domałak-ana, święte źródła. Jednakże na potrzeby turystyki są one wykorzystywane w niewielkim zakresie, ponieważ przy ograniczonej dostępności komunikacyjnej tylko nieliczni turyści indywidualni docierają do wybranych obiektów.

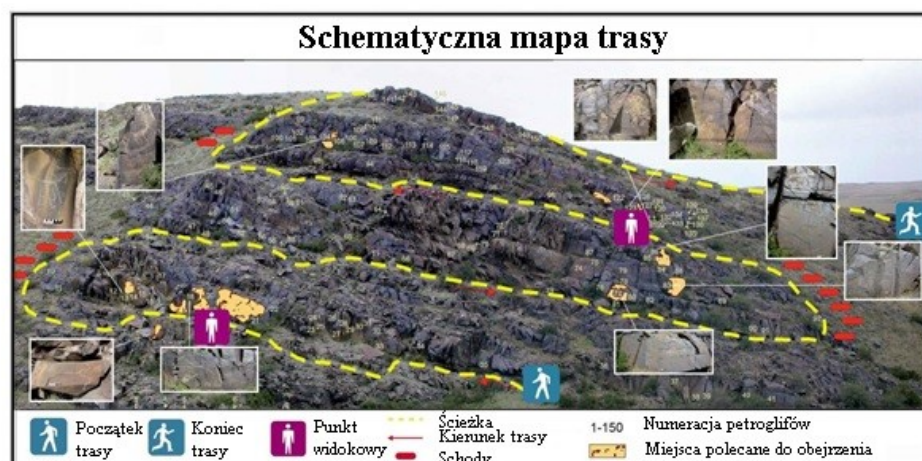
Pośród rozległych pustynnych gór Chu – Ili umiejscowiony jest obszar stosunkowo bogatej roślinności – Tamgały Gorge, kryjący skupisko ok. 5,000 petroglifów (rzeźb skalnych), pochodzących z okresu od połowy drugiego tysiąclecia p.n.e. do początków XX wieku. Tamgały odwiedziło łącznie około 3 tys turystów, najczęściej byli to turyści krajowi oraz z goście ze Kirgistanu oraz państw WNP. Podczas wystawy EXPO 2017, muzeum odwiedziło około 10 tys. osób.¹⁴

11 <http://www.kstu.kz/wp-content/uploads/docs/restricted/lib/portfolio/folder/rus/historykaz/kuzembaiuly.pdf>, s.19-294, data odczytu: 20.11.2017

12 <http://e-history.kz/ru/map/view/83>, data odczytu: 20.11.2017

13 <http://dp.azretsultan.kz/>

14 <http://www.outfitter.kz/novosti/turisticheskie/118-naskalnye-risunki-tanbaly-privleket-v-hode-ehkspo-10-tysyach-turistov>, data odczytu: 22.11.2017

Ryc.3. Mapa trasy petroglifów

Źródło: Tłumaczenie własne na podst.: <http://almatyregion-tour.kz/ru/article/Sunkarsay-Tamgaly-complex.html>,

data odczytu: 22.11.2017

Jak wiadomo, na terytorium państwa znajduje się wiele cennych rezerwatów i parków narodowych, ponad 9 tys. zabytków archeologicznych i historycznych, setki zakładów leczniczych i uzdrowiskowych. Specjaliści szczególną uwagę poświęcają północnej części Jedwabnego Szlaku, na którym już wiele setek lat temu miasta: Farab, Sajram, Taraz, Syganak, Sauran, Turkiestan, pełniły funkcję ważnych ośrodków handlowych.¹⁵

Także wśród najczęściej odwiedzanych atrakcji turystycznych znajduje się wieża Bajterek w Astanie. Co roku wieżę odwiedza około 500 tys. turystów, najwięcej wśród nich jest turystów krajowych oraz z Rosji¹⁶.

To tylko nieliczne przykłady, albowiem inne regiony Kazachstanu mogą również poszczycić się bogatym dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym. W obwodzie akmolskim znajduje się słynny kurort Burabaj, znane kompleksy przyrodnicze, jak m.in. Zerenda, Sandyktau, Jerejmentau, rezerwat korgałyński. Są tam trzy narodowe parki przyrody – Burabaj, Kokczetaw i Bujratau.

Republika Kazachstanu, posiadając duży potencjał turystyczny, może zaoferować turystom uprawianie różnych form turystyki. Każdy z nich może wybrać albo turystykę pielgrzymkową, albo ekologiczną, sportową, uzdrowiskową itd. Produkt turystyczny Kazachstanu, niestety, charakteryzuje niekorzystna specyfika. Podobnie jak produkt turystyczny wielu sąsiednich krajów, ma charakter sezonowy, co wskazuje na uchybienia w rozwoju turystyki.¹⁷

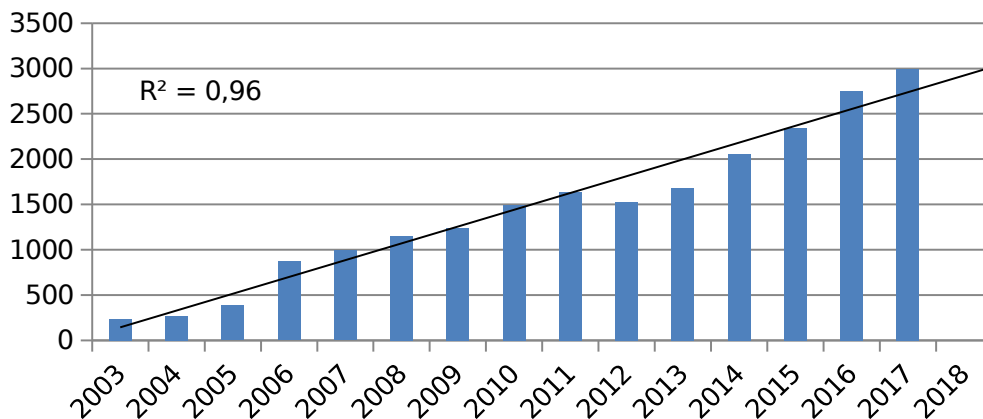
15 Erdawletow S., Akijewa Ż.N., Mukatowa D.M., Współczesny Kazachstan – nowy kierunek na światowym rynku turystycznym, Warsztaty z Geografii Turyzmu, Łódź 2014, s.295-311, data odczytu: 22.11.2017

16 <http://www.astana-bayterek.kz/index.php?lang=ru>, data odczytu: 23.11.2017

17 Erdawletow S., dz, cyt. s.211

3. Infrastruktura turystyczna i komunikacyjna

Stosunkowo tanim środkiem podróżowania po Kazachstanie są koleje i autobusy, które kursują według stałego rozkładu i zapewniają dotarcie do większości miast kraju oraz niektórych krajów sąsiednich.

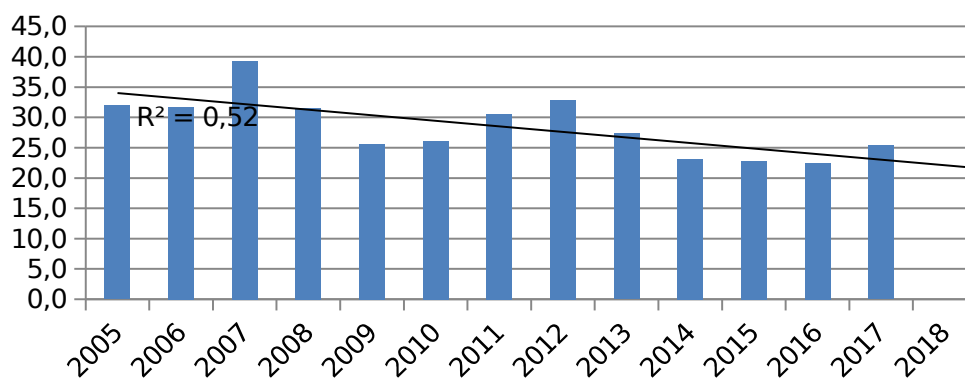
Ryc 4. Ogólna liczba obiektów noclegowych w Kazachstanie w latach 2003-2017

Źródło: Opracowanie własne na podst.

https://stat.gov.kz/faces/publicationsPage/publicationsOper/homeNumbersTourism?_afLoop=1992853195876034,

data odczytu: 11.12.2017

W grudniu 2017 r. sprawozdaniem zostało objętych 2 997 turystycznych obiektów noclegowych (wzrost o 8,1% w stosunku do roku poprzedniego).

Wykres 3. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w Kazachstanie (w %) w latach 2005-2017

Źródło: Opracowanie własne na podst.

https://stat.gov.kz/faces/publicationsPage/publicationsOper/homeNumbersTourism?_afLoop=1992853195876034,

data odczytu: 11.12.2017

Wyniki badania wykorzystania bazy noclegowej w 2016 r. wskazują, że z turystycznych obiektów noclegowych skorzystało 4,217 mln turystów, w tym 17,1% turystów zagranicznych (0,722 mln).

Z obiektów uzdrowiskowych skorzystało 0,313 mln odwiedzających, z czego tylko 0,002mln turystów zagranicznych.

Tab. 1. Ogólna pojemność bazy noclegowej w Kazachstanie w latach 2003-2017

Rok	Liczba miejsc noclegowych
2003	22 172
2004	24 257
2005	33 399
2006	53 834
2007	58 367
2008	64 377
2009	67 857
2010	76 053
2011	81 015
2012	83 103
2013	92 053
2014	109 094
2015	118 355
2016	138 062

Źródło: Opracowanie własne na podst.

https://stat.gov.kz/faces/publicationsPage/publicationsOper/homeNumbersTourism?_afzLoop=1992853195876034,

data odczytu: 11.12.2017

Główną przyczyną niskiej jakości produktu turystycznego oferowanego turystom zagranicznym w centrach obwodów jest brak hoteli odpowiedniej klasy. Istniejąca baza hotelowa jest w 80% zniszczona, ponieważ większość obiektów została wybudowana w latach 60. ubiegłego wieku i liczy bez mała 60 lat. Oprócz bazy noclegowej odnowy wymagają baza gastronomiczna i transportowa¹⁸.

Tab. 2. Hotele w Kazachstanie z największymi zyskami w 2016 r.

Nazwa hotelu	Zysk (PLN)	Liczba pokoi	Średni koszt wynajęcia pokoju za noc

¹⁸ Erdawletow, dz. cyt. s.212

			(PLN)
Astana Marriott Hotel	24 mln	271	973
RIXOS President Astana	20,2 mln	184	1 220
Radisson Hotel Astana	17,5 mln	181	1 070
Ramada Plaza Hotel	17 mln	229	823
Rahat Palace Almaty	15,8 mln	285	577
RIXOS Almaty	14,3 mln	237	620
Inter-continental Almaty	13,9 mln	277	513

Źródło: Opracowanie własne na podst. https://forbes.kz/finances/markets/stolichnyiy_razmah_1/, data odczytu:

14.12.2017

W roku 2012 w Kazachstanie funkcjonowało 1994 organizacje turystycznych, które łącznie obsłużyły 641,3 tys, osób (o 1,7 % więcej niż w roku 2011)¹⁹.

Linie lotnicze

Ryc. 4. Logo kazachstańskich linii lotniczych Air Astana

Źródło: <https://airastana.com/global/en-us>, data odczytu 12.12.2017

Air Astana – narodowy przewoźnik lotniczy Kazachstanu z siedzibą w Ałmaty. Firma jest współwłasnością należącej do kazachskiego skarbu państwa kompanii Samruk-Kazyna oraz brytyjskiego koncernu BAE Systems. Obsługuje szereg połączeń krajowych, a także loty międzynarodowe do Europy, Azji i na Bliski Wschód. W rankingu Skytrax linie zostały ocenione na 4 gwiazdki z 5 możliwych²⁰. W zestawieniu 100 najlepszych linii lotniczych na świecie w 2015, Air Astana zajęły 40 miejsce – najwyżej spośród linii lotniczych z państw Wspólnoty Niepodległych Państw²¹. Posiada 31 samolotów, w okresie od stycznia do czerwca 2017 r. linie obsłużyły 1 894 391 pasażerów (wzrost o 12% r/r)²²

Transportem pasażerów i ładunków zajmują się też międzynarodowe linie lotnicze takie jak: KLM, Turkish Airlines, Lufthansa, British Airways, Asiana Airlines, Air Astana, Iran Air,

¹⁹ <https://articlekz.com/article/6083>, data odczytu: 12.12.2017

²⁰ <https://skytraxratings.com/airlines/air-astana-rating>, data odczytu: 12.12.2017

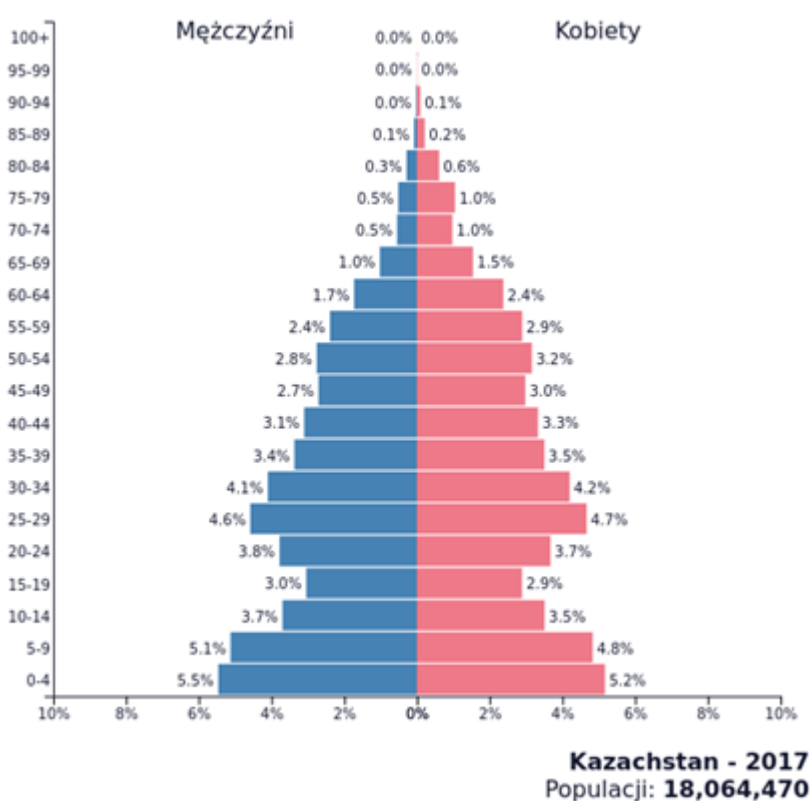
²¹ http://www.worldairlineawards.com/awards/world_airline_rating.html, data odczytu: 12.12.2017

²² <http://abilet.kz/air-astana-za-polgoda-perevezla-19-mln-passazhirov-post-206>, data odczytu: 14.12.2017

Uzbekistan Airways, China Southern Airlines, Pakistan International Airlines, Tochikistan Air, Imair, Skat, Semeyavia, Um Air, Krasair, Transaero, Enkor, Kokshetan – Avia i inne. Osoby podróżujące zimą powinny liczyć się z opóźnieniami, gdyż lotnisko w Ałmaty oraz Astanie jest często zamknięte z powodu mgły i opadów śnieżnych²³.

4. Podstawowe determinanty konsumpcji turystycznej ludności

Minimalne miesięczne wynagrodzenie w 2017 r. wyniosło tylko 261 PLN, podczas gdy średnia 1600 PLN²⁴. Stopa bezrobocia rejestrowanego w październiku wyniosła ok. 7 proc.²⁵

Ryc.5. Wiek oraz płeć mieszkańców Kazachstanu w 2017 r.

Źródło: <https://www.populationpyramid.net/pl/kazachstan/2017/>, data odczytu 16.12.2017

5. Narodowa administracja turystyczna

Funkcję narodowej administracji turystycznej pełni w Kazachstanie Komitet Przemysłu Turystyki przy Ministerstwie Kultury i Sportu, należy podkreślić, że w ciągu 26 lat istnienia

²³ <http://aeroport.kz/raspisanie>, data odczytu: 16.12.2017

²⁴ Ministry of Finance of the Republic of Kazakhstan

²⁵ <https://stat.gov.kz/>, data odczytu: 14.12.2017

niepodległego państwa organ ten znajdował się w dziesięciu różnych ministerstwach kraju, co także negatywnie wpłynęło na rozwój turystyki krajowej. Od 2014 r. urząd Ministra KiS sprawuje Arystanbek Muchamediuły²⁶. Głównym celem departamentu jest polepszenie sytuacji na rynku turystyki w Kazachstanie.

6. Narodowa organizacja turystyczna, rynki docelowe i narzędzia promocyjne

Ryc. 6. Logo KTA

Źródło: <https://kazakhstan.orexca.com/img/kta/logo.jpg>, data odczytu 16.12.2017

1

Funkcję narodowej organizacji turystycznej pełni natomiast Kazakhstan Tourism Association (KTA), która powstała w 1999 za zgodą prezydenta. Zrzesza ona prywatnych przedsiębiorców działających w branży turystycznej na terenie kraju, touroperatorów, firmy ubezpieczeniowe, linie lotnicze, instytuty badawcze oraz media. Broni interesów ponad 100 członków organizacji, promuje rozwój turystyki krajowej. Współpracuje z NTA, a także takimi organizacjami jak WTO, USAID, PRAGMA, RATA, IHRA, TURSAB²⁷.

7. Inne uwarunkowania rozwoju turystyki.

Czynnikiem hamującym rozwój turystyki w Kazachstanie jest także ograniczony zakres naukowych podstaw działalności turystycznej. Pilnie potrzebne są odpowiednie struktury naukowe, które zajmowałyby się kwestiami kompleksowego prognozowania rozwoju i organizacji terytorialnej turystyki, prowadziły prace dotyczące walorów turystycznych i rekreacyjnych, opracowywały naukowe podstawy organizacji turystyki, w tym dla poszczególnych jej form oraz zarządzania nimi. Naukowcy kazachstańscy oraz liczni działacze społeczni wielokrotnie podejmowali problem utworzenia republikańskiego instytutu naukowo-badawczego turystyki przy narodowej administracji turystycznej lub gabinecie ministrów oraz utworzenia „laboratoriów turystycznych” przy wiodących szkołach wyższych kraju, na których mogłoby spoczywać rozwiązywanie problemów dotyczących rozwoju turystyki w Kazachstanie²⁸.

26 http://mks.gov.kz/rus/o_ministerstve/ministr/biografiya/, data odczytu: 16.12.2017

27 https://kazakhstan.orexca.com/kta_kagir.shtml, data odczytu: 16.12.2017

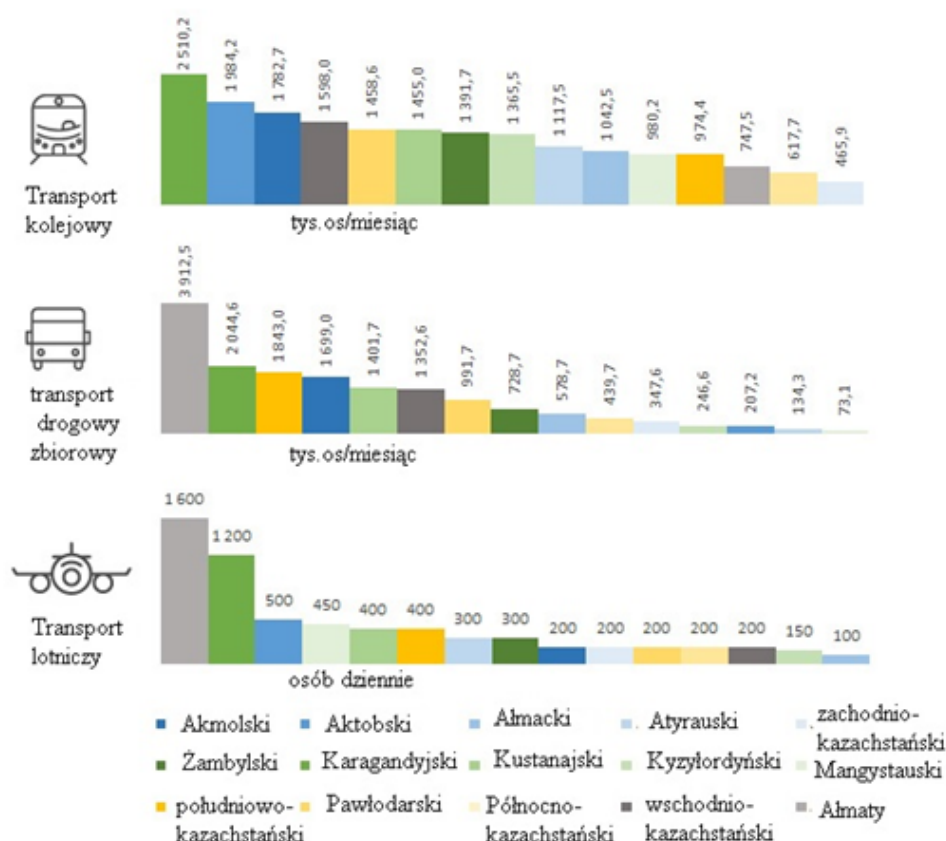
28 Erdawletow i in., dz. cyt., s.298

II. Rynek recepcji turystycznej - turystyka krajowa

1. Przyjazdy i główne regiony emitujące

Z roku na rok Kazachstan odwiedza coraz więcej zagranicznych turystów, a także wzrasta liczba turystów krajowych 4,645 mln w 2016 r. (wzrost o 25% r/r).

W roku 2016 zmniejszyła się o 1,5 mln (do 9,8 mln) liczba osób wyjeżdżających za granicę, natomiast zwiększyła się o 0,441 mln liczba turystów krajowych²⁹. Związane jest to z dewaluacją tenge.

Ryc. 7. Wykorzystanie środków transportu w wybranych obwodach Kazachstanu w 2016 r.

Źródło: Tłumaczenie własne na podst. http://ranking.kz/storage/app/media/2016_07/28/gosteykartanew423.jpg, data odczytu 16.12.2017

W 2016 r., w obiektach hotelowych udzielono 3,495 mln noclegów, zakładach uzdrowiskowych – 0,310 mln, a w pozostałych obiektach 0,840 mln³⁰.

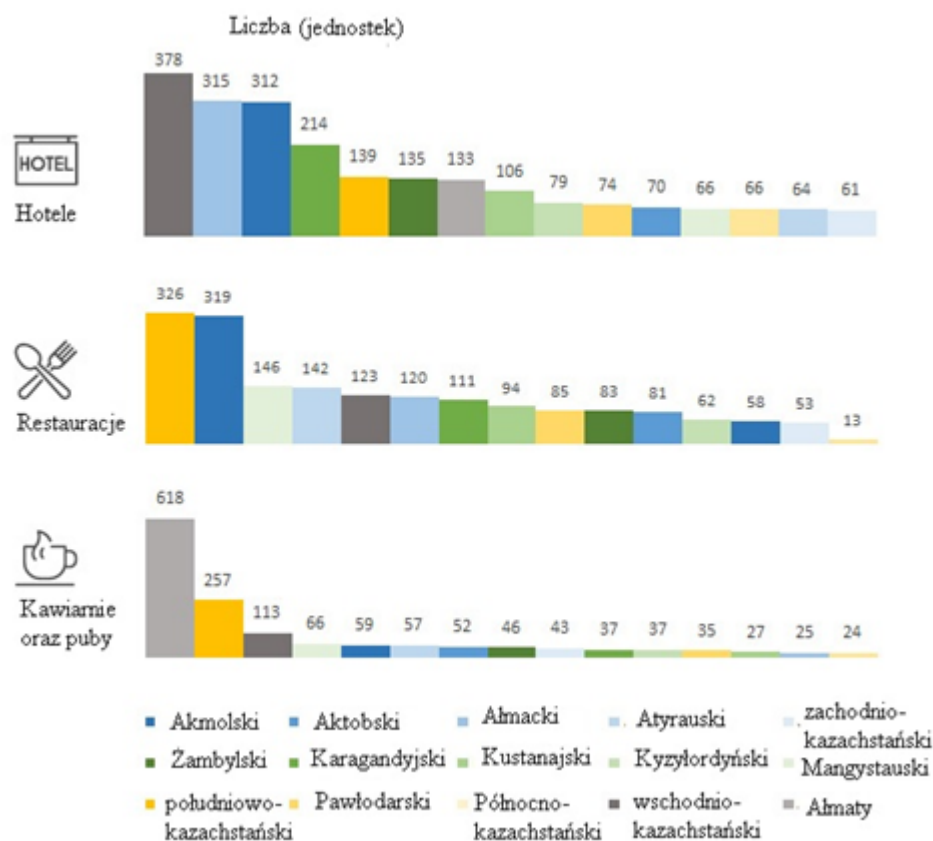
Jak pokazuje ryc.7, obywatele Kazachstanu najczęściej podróżują po kraju transportem drogowym zbiorowym oraz

²⁹ http://www.inform.kz/ru/dohody-v-turbiznese-vyrosli-na-40-v-2016-godu_a3014904, data odczytu: 17.12.2017

³⁰ Dane z urzędu statystycznego Kazachstanu <http://stat.gov.kz/>, data odczytu: 17.12.2017

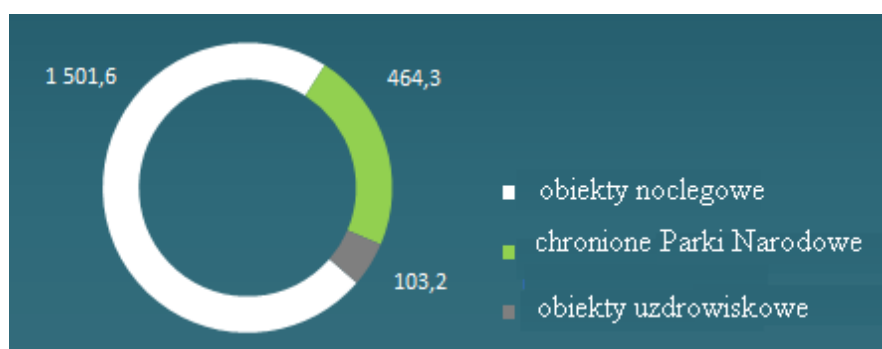
własnymi samochodami, drugim najchętniej wybieranym środkiem transportu był pociąg. Kazachstan może się pochwalić najwyższą ilością turystów krajowych w subregionie.

Turystykę, jako główny cel wjazdu wskazuje tylko 1,5 %, w celach osobistych 75%, i jako tranzyt 18,2%.

Ryc. 8. Stan bazy turystycznej w obwodach Kazachstanu w 2016 r.

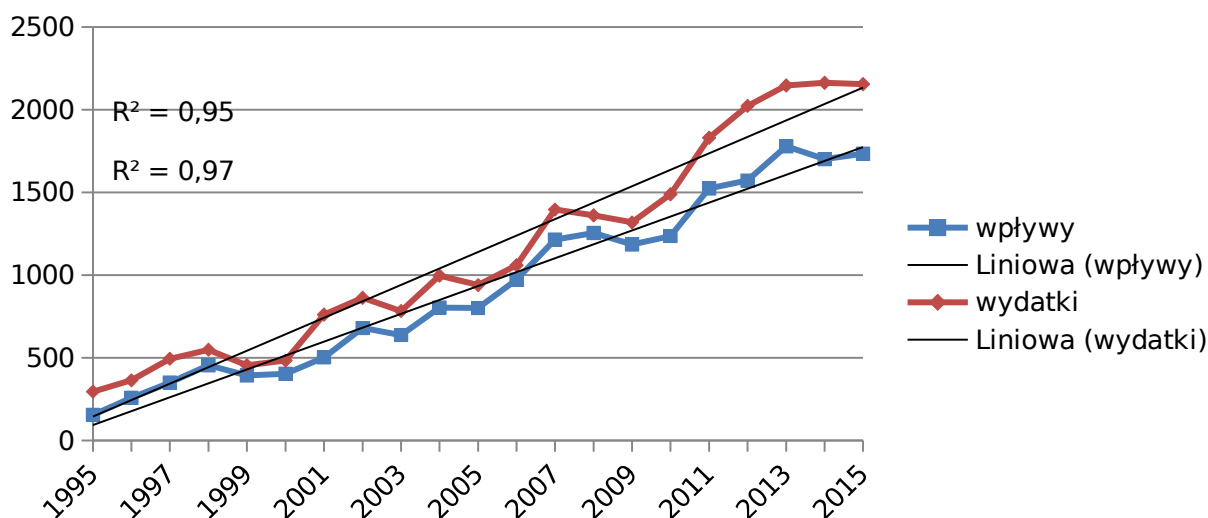
Źródło: Tłumaczenie własne na podst. http://ranking.kz/storage/app/media/2016_07/28/gosteykartanew423.jpg, data odczytu 16.12.2017

Wykres. 6. Liczba przyjętych osób, rezydentów Kazachstanu
Turystyka krajowa / w tys.

Źródło: opracowanie własne na podst. danych Urzędu Statystycznego Kazachstanu, data odczytu 20.12.2017

Prawie 73% krajowych turystów (1,5 mln) w I kwartale 2016 r. skorzystało z usług obiektów noclegowych (hotele, motele, domy wycieczkowe oraz innymi), odnotowano wzrost o 6,7 % w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego³¹.

Wykres 4. Wydatki oraz wpływy z turystyki (w mln USD) w Kazachstanie w latach 1995-2015

Źródło: <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.RCPT.CD>

W 2015 r. wpływy z turystyki wyniosły 1 734 mln USD, gdyż wydatki sięgnęły 2 155 mln USD³².

III. Rynek recepcji turystycznej (zagraniczna turystyka przyjazdowa)

1. Przyjazdy i główne obszary emitujące (kraje)

W ciągu pierwszych 9-ciu miesięcy br. (2017) Kazachstan odwiedziło 5,8 mln osób z zagranicy (wzrost o 18,1% w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego)³³. W celach turystycznych 1,053 mln³⁴, najczęściej przyjeżdżali obywatele z: Niemiec, USA, Chin, Wielkiej Brytanii oraz Rosji.

Tab. 3. Liczba przyjazdów do Kazachstanu z poszczególnych krajów w latach 2011 - 2015

Kraj/grupa krajów	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika	Tempo

31 Dane z Urzędu Statystycznego Republiki Kazachstanu

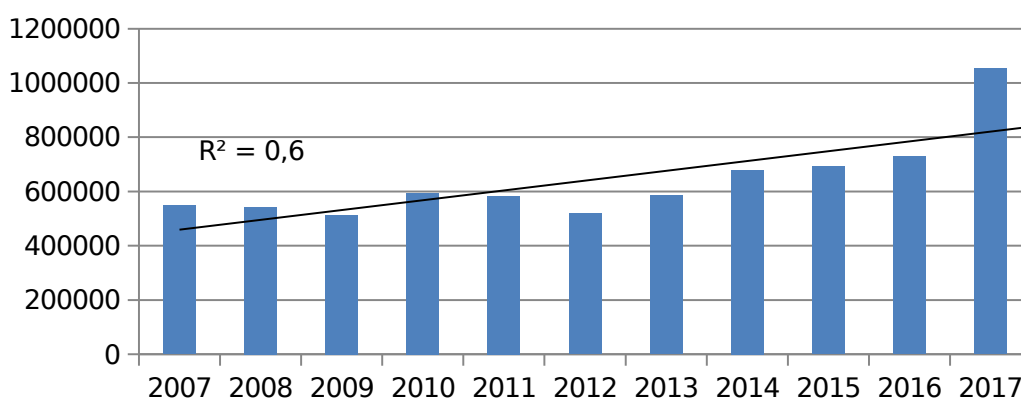
32 <https://data.worldbank.org/topic/trade>, data odczytu: 20.08.2018

33 <https://www.zakon.kz/4892307-kazahstan-v-etom-godu-posetilo.html>, data odczytu: 16.12.2017

34 <https://365info.kz/2016/08/smeshnye-tsifry-vezdnogo-turizma-v-kazahstane/>, data odczytu: 20.12.2017

WNP	5 195 043	5 542 447	6 213 390	5 655 246	5 835 592	1,12	1,87
Uzbekistan	1 932 298	2 288 617	2 494 568	2 107 177	2 297 180	1,19	5,21
Rosja	1 346 594	1 371 306	-	1 757 721	1 646 568	1,22	7,33
Kirgistan	1 539 885	1 454 124	1 382 706	1 308 139	1 359 625	0,88	-6,65
Tadżykistan	187 956	176 212	186 214	137 443	158 507	0,84	-5,43
Ukraina	49 272	58 428	82 971	84 932	97 100	1,97	2,03
Azerbejdżan	63 849	83 811	112 617	83 174	89 296	1,4	1,57
Państwa spoza WNP	490 089	620 757	627 695	677 488	594 566	1,21	2,01
Chiny	128 312	154 226	205 066	228 617	111 706	0,87	-7,83
Niemcy	67 725	100 911	75 491	79 572	88 346	1,30	1,45
Turcja	60 728	85 857	92 070	104 986	106 301	1,75	1,65
<u>Polska</u>	5 157	7 405	8 208	9 229	8 612	1,67	1,94
Ogółem	5 685 132	6 163 204	6 841 085	6 332 734	6 430 158	1,13	1,75

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych z Urzędu Statystycznego Kazachstanu , data odczytu: 17.12.2017

Wykres 7. Liczba nierezydentów, obsłużonych w obiektach noclegowych

Źródło: opracowanie własne na podst. danych Urzędu Statystycznego Kazachstanu, data odczytu 20.12.2017

W roku 2015 turystyka zagraniczna przyniosła 20,95 mln PLN dochodu, jest to 5% od wszystkich dochodów z turystyki (419,145 mln PLN, wzrost o 40% r/r)³⁵, 95% przyniosła turystyka krajowa.

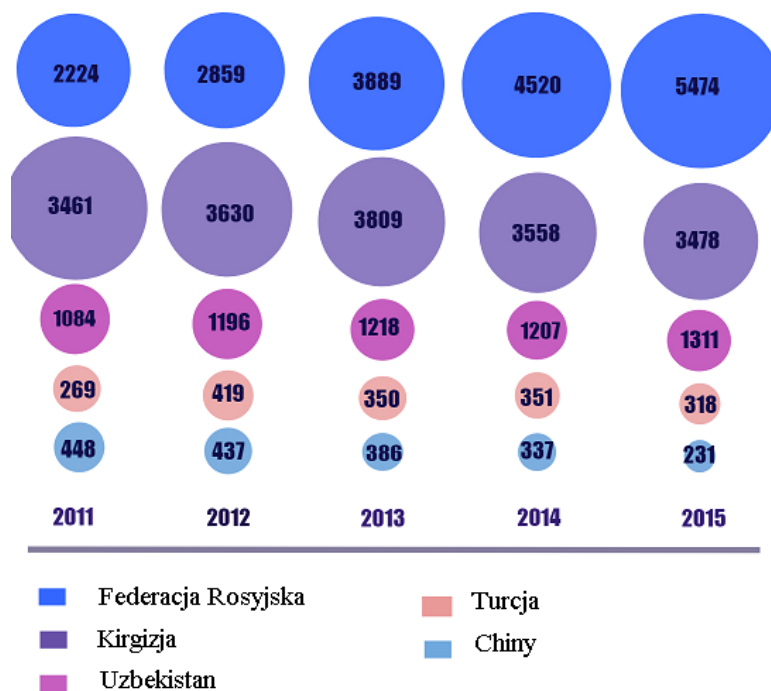
Kazachstan może się pochwalić drugą najwyższą ilością przyjazdów międzynarodowych w subregionie 1,053 mln. Największą liczbę turystów w Środkowej Azji ma Uzbekistan, osiągając 2 mln przyjazdów turystów międzynarodowych³⁶.

IV. Rynek emisji turystycznej (turystyka wyjazdowa):

Według oficjalnych danych z 2015 r. (ryc.8.), do Rosji wyjechało 5,47 mln obywateli Kazachstanu (48,4% od ogółu turystów wyjazdowych), ta liczba wzrosła 2,5-krotnie w ciągu 5 ostatnich lat.

35 http://www.inform.kz/ru/dohody-v-turbiznese-vyrosli-na-40-v-2016-godu_a3014904, data odczytu: 20.12.2017

36 <https://365info.kz/2016/08/smehnye-tsifry-vezdnogo-turizma-v-kazahstane/>, data odczytu: 20.12.2017

Wykres 8. Turystyka wyjazdowa obywateli Kazachstanu w 2016 r. (tys. osób)

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych z Urzędu Statystycznego Kazachstanu, data odczytu: 20.12.2017

Wśród najpopularniejszych turystycznych destynacji spoza WNP są: Turcja (317,99 tys.osób), do Chin wyjechało 230,93 tys. oraz do ZEA (117,63 tys.).³⁷ Popularne są również takie kraje jak: Niemcy, Holandia oraz Tajlandia.

V. Znaczenie badanego rynku dla Polski/regionu

Z oficjalnych danych wynika, że w roku 2015 Kazachstan odwiedziło 8 162 Polaków (spadek 13% r/r)³⁸. Nie jest to szczególnie popularny kierunek podróży Polaków.

Tab. 4. Liczba przyjazdów obywateli Polski do Kazachstanu

³⁷ Dane z Urzędu Statystycznego Kazachstanu

³⁸ Dane z Urzędu Statystycznego Republiki Kazachstanu

	2011	2012	2013	2014	2015
<u>Polska</u>	5 157	7 405	8 208	9 229	8 612

Źródło: Opracowanie własne na podst. danych z Urzędu Statystycznego Kazachstanu , data odczytu: 17.12.2017

Na temat przyjazdów obywateli Kazachstanu do Polski brak danych, prawdopodobnie jest to znikoma liczba.

Z dniem 01.01.2017 r. obywatele polscy udający się do Kazachstanu na okres pobytu do 30 dni nie muszą posiadać wizy wjazdowej.

Podsumowanie:

Kazachstan, posiadając znaczący potencjał, na rynku turystycznym zaistniał stosunkowo niedawno, nie wykorzystując odpowiednio czasu i posiadanych licznych zasobów. Jak wiadomo, na terytorium państwa znajduje się wiele cennych rezerwatów i parków narodowych, ponad 9 tys. zabytków archeologicznych i historycznych, setki zakładów leczniczych i uzdrowiskowych. Republika Kazachstanu, posiadając duży potencjał turystyczny, może zaoferować turystom uprawianie różnych form turystyki. Każdy z nich może wybrać albo turystykę pielgrzymkową, albo ekologiczną, sportową, uzdrowiskową itd.

Wśród przeszkód ograniczających znaczący potencjał kraju, wymienić należy:

- wysokie wskaźniki cen na wszystkie rodzaje usług, w tym także transportowe, hotelowe i restauracyjne;
- niski poziom kontroli państwowej firm turystycznych, co przekłada się na brak nadzoru nad ich działalnością;
- niedostateczny rozwój infrastruktury transportowej i hotelowej;
- słabość bazy naukowo-badawczej, której przyświecałby cel poznania uwarunkowań rozwoju turystyki na terenie Kazachstanu;
- brak profesjonalnej kadry;
- niedoskonałość prawnego i gospodarczego stymulowania turystyki przyjazdowej i krajowej na poziomie państwowym i lokalnym;
- wąski asortyment oferowanych usług;
- terytorialna rozległość kraju;

– brak rozwiązania problemów wizowych i wiele innych³⁹

Bibliografia

Stanisław ERDAWLETOW, WSPÓŁCZESNY KAZACHSTAN – NOWY KIERUNEK NA ŚWIATOWYM RYNKU TURYSTYCZNYM (dostęp: 20.12.2017)

Urząd Statystyczny Republiki Kazachstanu <http://stat.gov.kz/> (dostęp: 20.12.2017)

<http://www.akorda.kz/>, (dostęp: 17.11.2017)

<https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/1807626>, (dostęp: 17.11.2017)

<https://atlas.media.mit.edu/ru/profile/country/kaz/>, (dostęp: 18.11.2017)

³⁹ Stanisław ERDAWLETOW, WSPÓŁCZESNY KAZACHSTAN – NOWY KIERUNEK NA ŚWIATOWYM RYNKU TURYSTYCZNYM

<http://www.kstu.kz/>, (dostęp: 19.11.2017)

<http://www.astana-bayterek.kz/index.php?lang=ru>, (dostęp: 19.11.2017)

http://mks.gov.kz/rus/o_ministerstve/ministr/biografiya/, (dostęp: 16.12.2017)

https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=39370590#pos=0;0, (dostęp: 16.12.2017)

Spis rycin

Ryc.1. Flaga Republiki Kazachstanu.....	strona tytułowa
Ryc.2. Mapa Republiki Kazachstanu.....	2
Ryc.3. Mapa trasy petroglifów.....	5
Ryc. 4. Logo kazachstańskich linii lotniczych Air Astana.....	8
Ryc. 5. Logo KTA.....	10

Spis wykresów

Wykres.1. Liczba osób zatrudnionych w turystyce, podział na regiony.....	2
Wykres 2. Ogólna liczba obiektów noclegowych 2003-2017.....	6
Wykres 3. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych (w %) 2005-2017.....	6
Wykres 4. Wiek oraz płeć mieszkańców.....	9
Wykres. 5. Wykorzystanie transportu w wybranych obwodach.....	11
Wykres. 6. Stan bazy turystyczna.....	12
Wykres. 6. Liczba przyjętych osób, rezydentów Kazachstanu.....	13
Wykres 7. Liczba nierezydentów, obsłużonych w obiektach noclegowych.....	14
Wykres 8. Turystyka wyjazdowa obywateli Kazachstanu w 2016 r. (tys. osób).....	15

Spis tabeli

Tab. 1. Ogólna pojemność bazy noclegowej 2003-2017.....	7
Tab. 2. Hotele z największymi zyskami w 2016 r.....	8
Tab. 3. Obywatele, których państw najczęściej przyjeżdżają do Kazachstanu.....	13
Tab. 4. Liczba przyjazdów obywateli Polski do Kazachstanu.....	15

SPIS TREŚCI

I. Podstawowe uwarunkowania rozwoju turystyki przyjazdowej, krajowej i wyjazdowej.....	1
1. <i>Ogólne informacje o badanym kraju/regionie.....</i>	<i>1</i>
Podstawowe dane gospodarcze.....	2
Ludność, waluta, przepisy wizowe.....	3

Ustrój polityczny.....	4
2. Atrakcje turystyczne przyciągające największą liczbę turystów.....	4
Infrastruktura turystyczna i komunikacyjna.....	6
Linie lotnicze, Podstawowe determinanty konsumpcji turystycznej ludności.....	8
Narodowa administracja turystyczna.....	9
Narodowa organizacja turystyczna, rynki docelowe i narzędzia promocyjne.....	10
II. Rynek recepcji turystycznej - turystyka krajowa.....	10
III. Rynek recepcji turystycznej (zagraniczna turystyka przyjazdowa).....	12
IV. Rynek emisji turystycznej (turystyka wyjazdowa).....	14
V. Znaczenie badanego rynku dla Polski.....	15
Podsumowanie.....	16
Bibliografia oraz spisy rycin, tabeli i wykresów.....	17-18

Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków poświęconej realizacji przedmiotu „Rynki turystyczne i rekreacyjne”. Oświadczam, że został on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza niczyich praw autorskich.